

Als ik niet meer kan zijn wie ik was
Als ik niet meer in mezelf pas
Als de flarden door me heen waaien
En ze mijn woorden verdraaien
Als de mist door alle poriën naar
binnen trekt
En alles wat vertrouwd is uit mijn
leven lekt
Sta dan naast me als mijn leven
verkleurt
Houd me vast als dit gebeurt
Heb me lief al word ik een ander
Ik kan het niet helpen dat ik verander

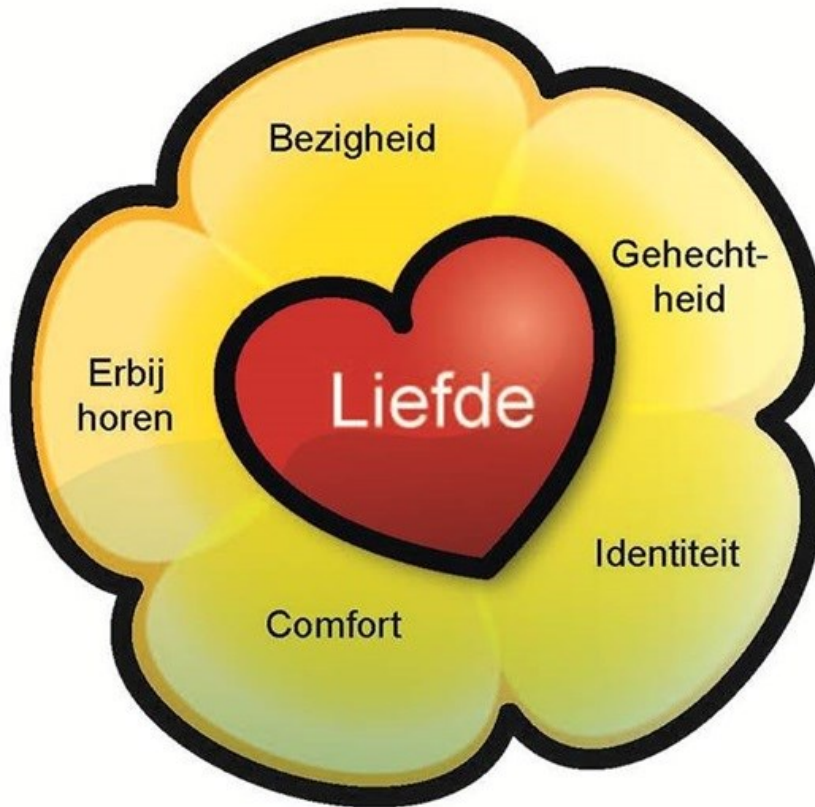
Op bezoek bij Oma.... Familieparticipatie

ECD Medewerkers
Katrien Moors

Op bezoek bij oma

- Op bezoek gaan bij een familielid met dementie kan soms ongemakkelijk zijn.
- Hoe zal het gaan? Wat moet je zeggen? Ze kent me toch niet meer?
- Tijdens de workshop trachten we jou als hulpverlener handvaten mee te geven om familie te inspireren.
- Zo kan men een bezoek fijn en waardevol maken.
- Er worden tips gegeven die stimuleren om echt contact met elkaar te maken. Deze zijn gericht op een bezoek in een woonzorginstelling maar kunnen net zo goed thuis ondernomen worden.

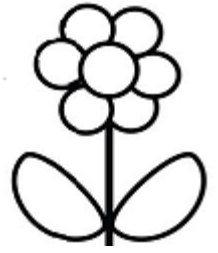
Dementia Care Mapping:

Welke zijn de vijf psychologische behoeften bij mensen met dementie.

Dit zijn comfort, identiteit, gehechtheid, zinvol bezig zijn en erbij horen. Dit is mooi in de bloem verbeeld door Tom Kitwood.

Basis workshop

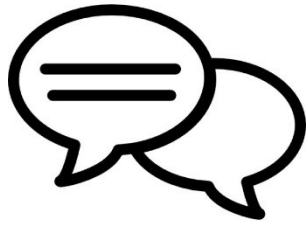

- Vertrekkende vanuit een bloem:
  - Steel : levensverhaal/ geschiedenis van persoon met dementie
  - Blad: jij als zorgverlener
  - Blad: de kijk van familie
  - Stempel: persoon met dementie zelf
  - Bloemblaadjes: verschillende zintuigen

De zorgvrager

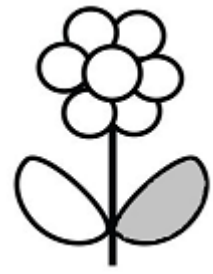

- Vroegtijdige zorgplanning:
  - App ‘ Voor ik het vergeet’ -
<http://www.voorikhetvergeet.be/Home>
  - Belevingswijzer – weldra website zorgpad
- Levensverhaal:
Verschillende methodieken
  - De schat van je leven – Herlinde Dely
  - Fotoboeken
  - Fotobox/doos/poster
  - Levensblokken – DementieLab Luca School of arts

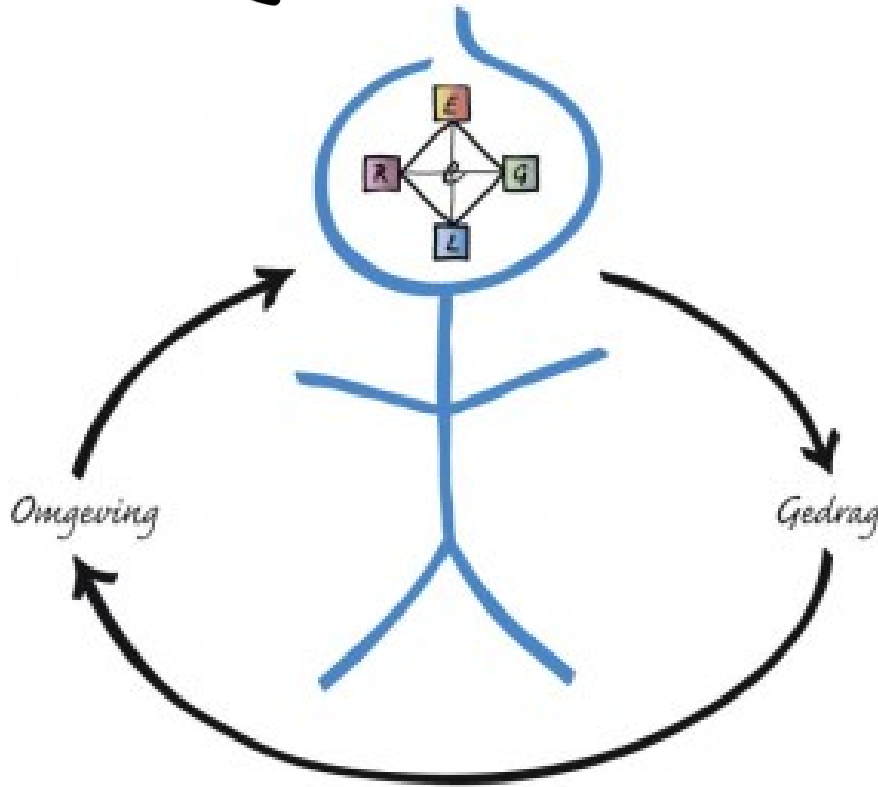
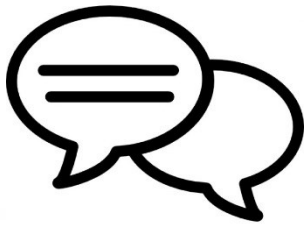

Levensverhaal binnen jou zorgverlening ?

- Gebruiken jullie het binnen jullie zorgverlening? Welke methodiek?
- Wie maakt dit op?
- Wie zou het volgens jou het best opmaken?
- Hoe kan je ervoor zorgen dat het levensverhaal in jouw organisatie wordt gebruikt ?

Jij als hulpverlener

Hoe sta jij als persoon
t.o.v.
familieparticipatie ?

- L = lichamelijk
- R= relationeel
- E= emotioneel
- G= gedachten

Uit: Beter communiceren in de
hulpverlening: het dialoogmodel
als leidraad. J.M.G Maurer, G.M.A.
Westermann

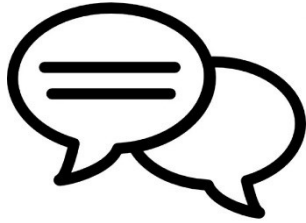

Jouw organisatie

Hoe staat jouw organisatie tegenover familieparticipatie ?

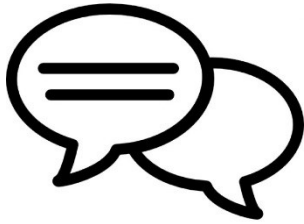

- Is er reeds een familiewerking ?
- Wat doet deze?
- Wie vangt familie op wanneer zij vragen hebben?
- Heeft familie inspraak in activiteiten?
- Doet familie reeds activiteiten?
- Doet familie activiteiten op eigen initiatief ?
- Doet familie mee met activiteiten die georganiseerd worden binnen je organisatie?

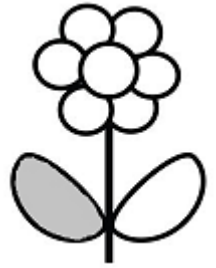

Doelen

- Is familie betrekken in de zorg een van jouw doelen?
- Hoe wil je familie betrekken ?
- Wat verwacht jij of de instelling van de familie?
- Wie/ wat heb je nodig om familie zover te krijgen ?

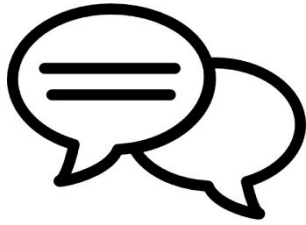

Familie

Praktisch:

- Hoe is het bezoekerspatroon in jouw instelling, organisatie, bij de patiënt thuis?
  - Wie komt ?
  - Wanneer ?
  - Waarom?
  - Wat doet men?

Familie – beleving van dementie

- Hoe beleeft familie dementie ?
  - Weet men hoe contact te maken?
  - Is men actief of passief op bezoek ?
  - Als de persoon net met een activiteit bezig is, sluit men dan aan? Gaat men weg?
  - Is er ziekte inzicht, emotionele verwerking, relatieverandering?

Herken je dit ?

- Ik durf niet meer op bezoek te gaan want ze wil steeds mee naar huis
- Ik krijg zo moeilijk contact met haar
- Haar verhalen schieten van de ene naar de andere kant, ik kan haar niet volgen.
- Ze herkent me toch niet meer.
- als ik op bezoek kom weet ik niet wat ik moet doen:
  - Soms is ze blij me te zien
  - Soms zet ze me na 5 minuten terug aan de deur

Wederzijds ongemak

- De meeste mantelzorgers zouden graag zien dat hun familie en vrienden vaker langskomen.
  - Combinatie zorg en contact met anderen is vaak moeilijk
  - De dagen zien er anders uit dan vroeger, je weet nooit op voorhand hoe de persoon met dementie zich voelt.
  - Soms speelt schaamte een grote rol
- De meeste burens, vrienden en familieleden zouden graag meer willen langskomen, maar:
  - Ze zitten verlegen met de situatie
  - Ze weten niet goed hoe ze op het veranderde gedrag moeten reageren.
  - Ze weten niet wat ze kunnen doen als ze op bezoek komen

Tips voor familie om gesprekken te voeren

SOFA model

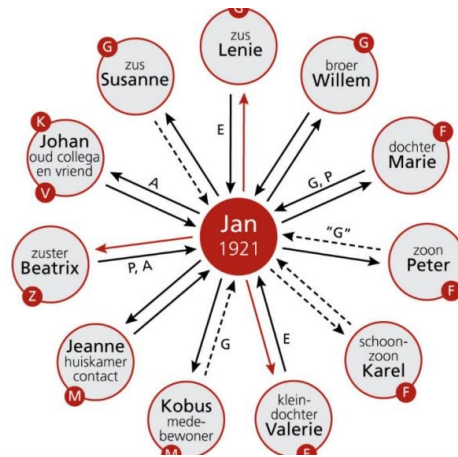
Om het samenspel met familie goed neer te zetten is aandacht nodig voor al deze rollen. Elke rol van de familie vraagt om een aansluitende rol of activiteit van de beroepskrachten.

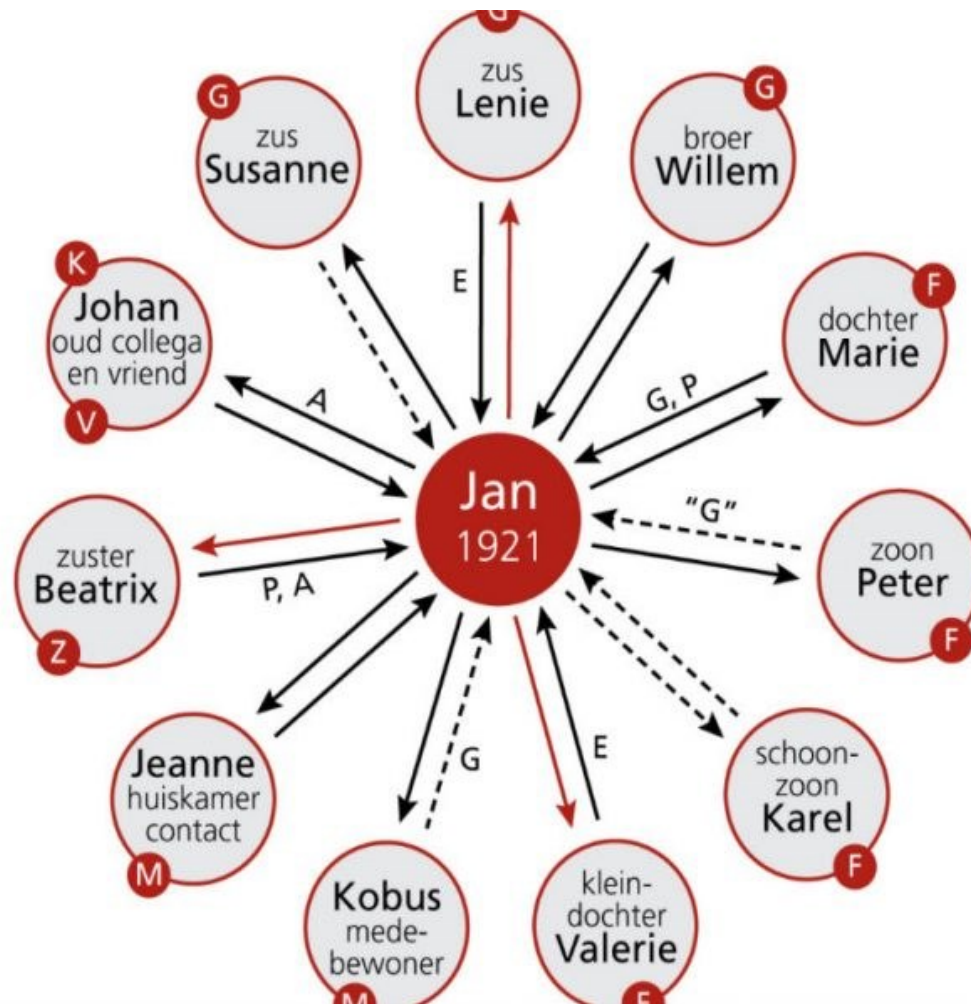
Rollen van familieleden	Activiteiten voor beroepskrachten
Partner in zorg	Samenwerken
Hulpvrager	Ondersteunen
Persoonlijke relatie	Faciliteren (stimuleren, vergemakkelijken)
Expert	Afstemmen

Ecogram

- Het helpt om samen met de cliënt, en mogelijk met hulp van zijn familie in kaart te brengen met wie de cliënt relaties onderhoudt en op welke manier.

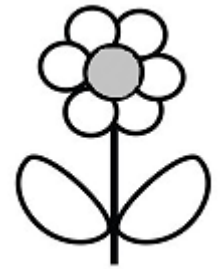

Symbolen

- ondersteunend
- neutraal
- - - gespannen

- P = praktische steun
- G = gezelschap
- A = advies en uitwisselen informatie
- E = emotionele steun

Persoon met dementie - nu

Je weet:

- wat het levensverhaal is van de bewoner met dementie
- hoe jij en je organisatie staan tegenover familie in de zorg
- Niet iedere familie gelijk is

Wat staat er NU centraal voor de bewoner met dementie ?

Persoon met dementie - NU

- Waardeschaal subjectief welbevinden bij ouderen met dementie = WSW

(Thomas More Hogeschool)

= gestandaardiseerde observatieschaal om het subjectief welbevinden van ouderen met dementie in kaart te brengen.

= laat ouderen met dementie toe om via hun observeerbaar gedrag duidelijk te maken waar de kwaliteit van hun welbevinden door bepaald wordt.

WSW

- legt gericht accenten in de doelbepaling van de bewoners
- Sluit aan bij cliëntgericht werken, belevingsgerichte benadering en persoonsgerichte zorg.
- Is interdisciplinair
- Op deze manier kan de professional de familie coachen in het opnemen van deze nieuwe bezoekin-vulling

WSW

- 6 domeinen:
  - Het psychisch welbevinden
  - Het lichamelijk welbevinden
  - Het sociaal welbevinden
  - Het materieel welbevinden
  - Het cultureel welbevinden
  - Het existentieel welbevinden

Werkwijze WSW

- 30 uitspraken op basis van observatie van de afgelopen 2 weken
- Afgenomen door persoon die de oudere voldoende ziet op diverse momenten van de dag
- Score op basis van eerste indruk= altijd correct
- Resultaat = welke dimensie de hoogste prioriteit heeft

WSW interventies

- Interventie wordt bepaald door multidisciplinair team of samen met familie
- Doel is gericht aandacht te geven aan dimensie die voor persoon het belangrijkste is om kwaliteit van leven te verhogen.
- Familie kan hierin een sleutelrol spelen, bespreek het met hun, ook hoe ze hun bezoek gericht kunnen invullen
- Interventies dienen concreet beschreven te worden, met wie het wanneer invult. (zie

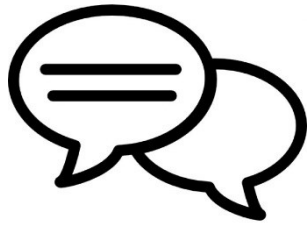
Aan de slag met verschillende domeinen

Afhankelijk van de score van de WSW ga je je samen met de familie richten op de domeinen die belangrijk zijn voor de persoon met dementie.

Hoe ?

WSW

- 6 domeinen:
  - Het psychisch welbevinden
  - Het lichamelijk welbevinden
  - Het sociaal welbevinden
  - Het materieel welbevinden
  - Het cultureel welbevinden
  - Het existentieel welbevinden

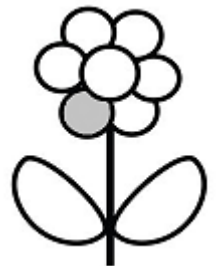
Actie

Oefening:

- Kies per domein welke materialen je ervoor kan aanbieden
- Hoe zou je het aanbieden? Welke ondersteuning heeft familie nodig om deze activiteit te doen?
- Welke materialen zou je zelf toevoegen aan dit domein ?

Het psychisch welbevinden

- Gevoelens
- Gedachten
- Herinneringen
- Vragen naar aandacht en bevestiging

Het lichamelijk welbevinden

- Geniet van lichamelijke zorgmomenten
- Contact is belangrijk
- Fier op kledij, juwelen, kapsel
- Beweging

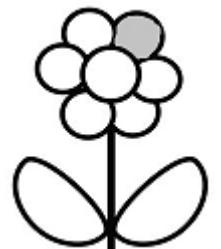
Het sociaal welbevinden

- Genieten van het in groep zijn
- Spontaan contact
- Graag kinderen in de buurt
- Zorgt graag

Het materieel welbevinden

- Veel belang aan persoonlijke spullen
- Hamsteren
- Geniet van materiaalverwerkende activiteiten
  - creatief
- Wordt rustig van materiele handelingen
  - Vb. frullen aan kledij,

Het cultureel welbevinden

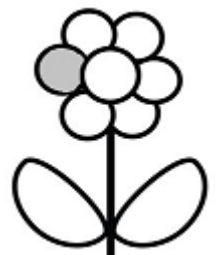
- De omgeving zorgt voor een goed gevoel
- Kijkt graag naar buiten
- Geniet van culturele ontspanningsactiviteiten
- Wandelingen in de natuur, externe prikkels

Het existentieel welbevinden

- Beleving van het moment
- Leefomgeving is belangrijk
- Behoefte om rol/ taak op te nemen
- Verhalen over vroeger
- Spirituele activiteiten

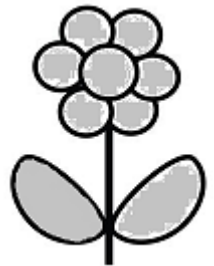
Aan de slag

Praktijkvoorbeeld:

Liesbeth Jame

Programmacoördinator ouderenzorg

Psychiatrisch zorgcentrum Rekem

Stel je doel

- Familieparticipatie is voor mij...
- Het doel voor mij / mijn organisatie...

SMART

Is de doelstelling
éénduidig?

Hoe kunnen we de
voortgang meten?

Is deze aanvaardbaar
voor de doelgroep?

Is het doel haalbaar?

Wanneer moet het doel
bereikt zijn?

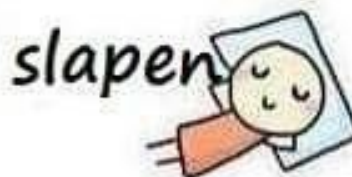
Inspiratie

- Aanbod
  - via gespreksavond
  - Opmaak activiteiten box
  - Toonmomenten
  - Deelname aan activiteiten
  - Familienet – groep via facebook waarop familie wordt uitgenodigd bij activiteiten

Praktisch

- Doe een rondvraag bij familie, wat zijn de noden, zijn ze vragende partij, welke aanbod ?
- Laat de familie zelf een formuliertje maken:
' op bezoek bij mijn moeder, hier maak je haar vrolijk mee....'
- Nodig familie uit
- Stel de activiteitenbox voor, spreek een vaste plek en uitleensysteem af.
- Doe dingen voor, betrek ze bij activiteiten
- Laat hun uitproberen en volg reacties op.

De mooiste dingen in het leven zijn gratis...

Bronnen:

- De Dementie van Jet en Harie
(Barbara Oppelaar, Jan van der Hammen)
- Toolkit Familieparticipatie ‘ in voor zorg’
(Vilans)
- Op bezoek bij een dierbare met dementie
(Anniek Kramer en Marcelle Mulder)

- Kunst: <http://community.artauthority.net/>
- Fantasieverhalen: <http://www.timeslips.org/>
- Filmpjes om familie te ondersteunen via Alzheimer Experience:

<https://www.youtube.com/watch?v=MFbotPDt9>

So

<https://www.youtube.com/watch?v=nD9airqbTKw>